

D-vitaminnal az ellenállóképességünkért

A D-vitamin a szteroid hormonok családjába tartozó zsírban oldódó vitamin. Ennek az egyetlen anyagnak többféle formája létezik, és több úton jut a szervezetbe.

Formái és forrásai

D2-vitamin (ergokalciferol) melyet a táplálékkal veszünk fel, főleg gombafélék tartalmaznak. A növények és a gomba ergoszterinjéből UV-B sugárzás hatására jön létre D-vitamin.

D3-vitamin (kolekalciferol), amit főként az állati eredetű táplálékokból tudunk bevinni (lazac, tonhal, makréla, csukamájolaj, belsőségek, tojássárgája, tejtermékek).

Táplálék formájában még a dúsított élelmiszerekkel kerül a szervezetbe. Jellemző a margarin, reggelizőpelyhek, joghurtok, tejdesszertek, tejes és növényi italok dúsítása D-vitaminnal.

A napfény ultraibolya (UV-B) komponensének hatására az emberi szervezetben is képződik a bőrben lévő 7-dehidrokoleszterinből, amely a bélben szintetizálódik koleszterinből.

A D-vitamin szervezetbe jutása, illetve képződése után még két átalakuláson kell végbemennie, hogy aktív formáját elnyerje. A májban lesz **25-OH D-vitamin**, majd a vesében nyeri el végleges **1,25-(OH)₂ D-vitamin** formáját.

Mint említettük a D vitamin hormon és vitamin egyben, ez a kettős besorolás már előrevetíti azt, hogy a szervezetben is **több szerepe** van a testünkben:

- Elősegíti a kalcium felszívódását a bélrendszerben
- Segíti az egyensúly fenntartását a vér kalcium és foszfát szintjében, hogy fenntartsa a csontok megfelelő kalciumszintjét és megelőzze a hipokalcémiát a vérben.
- Szükséges a megfelelő csontképződésben, növekedésben
- Sejtek növekedésében fontos szerepet játszik
- Gyulladáscsökkentő hatást fejt ki
- Hormonháztartásra (inzulin, TSH) van hatással
- Immunsejtek működését befolyásolja
- A bélrendszerben lévő immunsejtek megfelelő működésében is szerepet játszik. (a bél felső hámrétegének áteresztő képességét befolyásolja, azaz hiánya növelheti az áteresztőképességet, így olyan anyagokat is átengedve, aminek nincs ott helye. A vitamin hiánya felerősítheti a gyulladás mértékét.)

Két megfigyelés erősíti az immunműködésre való hatását: 1. a legtöbb immunsejten található D-vitamin receptor. 2. A D vitamin aktív formájává alakításának van egy helyi, immunsejtek által végzett mechanizmusa.

Érdekességek

A D3-vitamin-képzés az életkorral jelentősen csökken, a fiatalok bőrében a D-vitamin szintézis kb. kétszer olyan intenzív, mint az idősekében. Emellett befolyásolja még a földrajzi szélességi fok, az évszak és a napszak, a felhőzet, a légköri szennyeződés, a szabadban töltött idő, a fényvédő krémek használata, árnyékolás, a fedetlen bőrfelület stb.

Tíz-tizenöt perces, az arcot, végtagokat, vagy a hátat érő, nyári, nappali napfény elegendő az optimális D-vitamin-szérumszint kialakulásához. A mi égövünkön a reggeli és délutáni, a késő őszi, téli és kora tavaszi napsugárzás D3-vitamin-képző hatása elenyésző. Ezért október és március között nem jutunk elegendő napsütéshez a D-vitaminszintézishez.

A szoláriumok által kibocsátott UV-A sugárzás nem alkalmas D3-vitamin képzésére.

Így október és március között szükséges a **D-vitaminpótlás**.

Magyarországon a következő adagolás javasolt a D vitaminhiány megelőzésére:

Korcsoport	Egy napra javasolt dózis	Biztonságosan bevihető mennyiség egy napra eső felső határa
Csecsemők	400–1000 NE	1000 NE
Gyermekek (1–6 év)	600–1000 NE	2000 NE
Gyermekek (6 év felett)	600–1000 NE	2000 NE
Serdülők	800–1000 NE	4000 NE
Felnőttek	1500–2000 NE	4000 NE
Elhízott felnőttek	3000–4000 NE	4000 NE
Várandós nők	1500–2000 NE	4000 NE

1 NE = 0.025 µg D₃-vitamin

Étrend-kiegészítő használatával kapcsolatosan:

- Érdemes gyógyszerári, bevizsgált készítményeket keresni.
- Mivel zsírban oldódó vitaminról van szó, ezért érdemes étkezés közben bevenni, hogy ne éhgyomorral alkalmazzuk.
- Lehet csepp, kapszula, tableta, pezsgőtableta, a rajta leírt utasítások szerint alkalmazva.
- Nem szükséges, hogy legyen mellette más vitamin, ásványianyag, a D-vitamin önmagában is kifejti jótékony hatását.

Szakirodalom:

<https://ods.od.nih.gov/factsheets/VitaminD-HealthProfessional/>

Táplálkozási Akadémia, 2014, 3. szám, D-vitamin

Nutrients, Francesca Sassi, Cristina Tamone and Patriyia D'Amelio: Vitamin D: Nutrient, Hormone and Immunomodulator

International Journal of Molecular Sciences, Mayte Medrano, Estrella Carillo-Cruz, Isabel Montero, Joze A. Perez-Simon: Vitamin D:Effect on Haematopoiesis and Immune System and Clinical Applications